

Wettig gebruik van de wet

Lezen: 1 Timotheüs 1:3-11

In Paulus' eerste brief aan Timotheüs is de volgende passage opgenomen:

“... Het doel van (alle) vermaning is liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof. Door dit spoor te verlaten zijn sommigen vervallen tot ijdel gepraat; zij willen leraars der wet zijn, zonder ook maar te beseffen wat zij zeggen of waarover zij zo stellig spreken. Wij weten, dat de wet goed is, indien iemand haar wettig toepast...” (1 Timotheüs 1:5-8).

Uit dit tekstgedeelte kunnen we leren, dat de wet van God op een wettige maar ook op een **onwettige** manier kan worden toegepast. Sommige mensen waarmee Timotheüs te maken kreeg pasten de wet op een verkeerde manier toe. Voor zulk misbruik wilde Paulus zijn leerling waarschuwen.

Op grond van Paulus' woorden behoren we ons af te vragen, wat “wettig” en “onwettig” gebruik van de wet is. Hebben wijzelf, zonder het te beseffen, Gods wet wel eens verkeerd gebruikt?

Zonde beteugelen?

Als een spreker tijdens een bijeenkomst van christenen aan zijn publiek zou vragen: “Waartoe heeft God de wet gegeven?”, is de kans groot dat vele aanwezigen zouden antwoorden: “Om het kwaad te beteugelen”. Vele christenen gaan er van uit, dat als Gods wet door christelijke politici maar vaker aan de overheid werd voorgehouden, het met de geestelijke toestand van Europa beter zou zijn gesteld.

Maar de Bijbel zegt niet, dat de wet van Mozes de bedoeling had om de zonde in te perken. Integendeel!

*“De wet is er bijgekomen, opdat de overtreiding zou **toenemen**”* (Rom. 5:20, Telos-vertaling).

De Statenvertalers schreven:

*“Maar de wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te **meerder** worde”.*

Wilt u een “leraar der wet” (1 Timotheüs 1:7) zijn? Dan zult u merken dat de zonde in uw omgeving de pan uitrijst!

Paulus had dat ervaren. Aan de Romeinen schreef hij:

“Ook van de begeerlijkheid zou ik niet geweten hebben, indien de wet niet zeide: gij zult niet begeren. Maar uitgaande van het gebod, wekte de zonde in mij allerlei begeerlijkheid op; want zonder wet is de zonde dood. Ik heb eertijds geleefd zonder wet; toen echter het gebod kwam, begon de zonde te leven, maar ik begon te sterven, en het gebod, dat ten leven moest leiden, bleek voor mij juist ten dode te zijn” (Rom. 7:7-10).

Zolang we van het bestaan van allerlei verboden niet op de hoogte zijn, hebben we weinig zin om het verbodene te doen. Maar zodra iemand ons vertelt, dat bepaalde dingen verboden zijn, beginnen we er zin in te krijgen. “Uitgaande van het gebod” wekt de zonde in ons “allerlei begeerlijkheid op”. Het verlangen om iets verkeerd te doen is op zichzelf al zonde, en bovendien geven we er dikwijls aan toe. Zodoende leidt het gebod voor ons niet tot leven, maar juist tot de dood. Geboden prikkelen de zonde in ons (1 Kor. 15:56). Zodra ons een verbod wordt opgelegd begint de zonde in ons te leven. Omdat er zonde in ons woont, is de wet niet bij machte om de overtreiding te beperken. Wetsprediking aan verstokte zondaars heeft een averechts effect (vgl. Genesis 19:9 met 2 Petrus 2:6-8).

Hulp tot heiliging?

Van de genoemde groep christenen zouden velen ook antwoorden, dat de wet is gegeven “om ons te leren, hoe we God kunnen behagen en in overeenstemming met Zijn wil kunnen leven”. Maar ook dát antwoord is in de Bijbel nergens te vinden. In de brief aan de Romeinen lezen we iets heel anders. Daar staat:

“Uit werken der wet zal geen vlees [= geen enkel levend mens] voor Hem gerechtvaardigd worden” (Rom. 3:20, Gal. 2:16).

“De gezindheid van het vlees is vijandschap tegen God, want het onderwerpt zich niet aan de wet Gods; trouwens, het kán dat ook niet; zij die in het vlees zijn, kúnnen Gode niet behagen” (Rom. 8:7).

Volgens Paulus is de wet beslist **niet** gegeven om ons te leren hoe we moeten leven en ook niet om ons te laten zien hoever we het op die weg al hebben gebracht:

“Indien er gerechtigheid door de wet is, dan is Christus tevergeefs gestorven... Want indien er een wet gegeven was, die levend kon maken, dan zou inderdaad uit een wet de gerechtigheid voortgekomen zijn. Neen, de Schrift heeft alles besloten onder de zonde, opdat ten gevolge van het geloof in Jezus Christus de belofte het deel zou worden van hen, die geloven” (Gal. 2:21, 3:21-22).

De wet is **niet** gegeven om ons op te voeden tot gehoorzaamheid. Want door de wet is er geen gerechtigheid. Als kennis van de wet mensen rechtvaardig kon maken, had Christus niet behoeven te sterven.

Dankbaarheid?

Reformatorische christenen zullen tegenwerpen: Maar voor wie Christus hebben leren kennen, wordt de wet toch een “regel der dankbaarheid”? In protestantse kerken is deze gedachte gangbaar, maar Paulus leert ons in 1 Timotheüs 1:9 iets heel anders. Daar lezen we:

“De wet is niet gesteld voor de rechtvaardige”.

Er staat eigenlijk: niet bestemd, of niet van kracht, voor de rechtvaardige. Voor wie gerechtvaardigd is uit het geloof en vrede met God heeft door onze Heer, Jezus Christus (Rom. 5:1) is de wet niet van toepassing. Aan gelovigen uit de volken, die de wet wilden gaan onderhouden, schreef de apostel:

“Gij zijt begonnen met de Geest, eindigt gij nu met het vlees?” (Gal. 3:3)

Eigenlijk staat er: “U bent in Geest begonnen, wilt u nu in vlees volmaakt worden?” God heeft u zijn Geest gegeven, waardoor u een nieuwe schepping bent (2 Kor. 5:17). Meent u het volmaakte werk van God met regels te moeten aanvullen?

“Nu gij echter God hebt leren kennen, ja, meer nog, door God gekend zijt, hoe kunt gij thans terugkeren tot die zwakke en armelijke wereldgeesten?” (Gal. 4:9).

God heeft u de positie van zonen gegeven. Wilt u nu weer slaven worden? (Rom. 8:15, Gal. 4:7).

Wie Christus toebehoren, zijn voor de wet **gestorven** (Rom. 7:4-6, Gal. 2:19, Kol. 2:20). De eisen en bedreigingen van de wet zijn op hen niet meer van toepassing (Rom. 7:1). Toch zijn ze niet zonder wet (1 Kor. 9:21), want ze worden als ledematen bestuurd door het Hoofd. Als leden van het lichaam van de Messias ontvangen ze vanuit dat Hoofd hun voeding en levenskracht (Kol. 2:19). Ze mogen “waardig” [= in overeenstemming met] hun roeping wandelen (Efe. 4:1), als koningskinderen. God heeft hen als Zijn volwassen kinderen aangenomen en bewerkt in hen zowel het willen als het werken door Zijn Geest (Fil. 2:13). Ze mogen wandelen zonder angst (Rom. 8:15, 2 Timotheüs 1:7, 1 Joh. 4:15-19), in vertrouwen op hun hemelse Vader die ook waar het hun levenspraktijk betreft in alles zal voorzien (Efe. 2:10, Fil. 2:13).

“Opdat wij waarlijk vrij zouden zijn, heeft Christus ons vrijgemaakt. Houdt dus stand en laat u niet weder een slavenjuk opleggen” (Gal. 5:1).

Voor zondaars

Op de vraag voor wie is de wet dan wél bestemd is, antwoordt Paulus, dat de wet er is

“voor wettelozen en tuchtelozen, voor goddelozen en zondaars” (1 Timotheüs 1:10).

De wet is gegeven om mensen van zonde te overtuigen en hen te doen beseffen dat zij niet door eigen inspanningen behouden kunnen worden. De wet is niet bedoeld om de mens rechtvaardig te maken, maar om hem te veroordelen. Over het doel van de wet zegt de apostel:

*“Nu weten wij, dat de wet, bij al wat zij zegt, tot hén spreekt, die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt en de gehele wereld **strafwaardig** worde voor God” (Rom. 3:19).*

*“De wet bewerkt **toorn**” (Rom. 4:15).*

*“De letter **doodt**” (2 Kor. 3:6).*

Het tijdperk van de wet omschreef hij als:

“De bediening des doods, met letters op stenen gegrift” (2 Kor. 3:7).

En over zijn eigen ervaring schreef hij:

“De zonde heeft, uitgaande van het gebod, mij misleid en door middel daarvan gedood” (Rom. 7:11).

De bediening van de wet brengt *veroordeling* (2 Kor. 3:9).

“Overtuigen en veroordelen is het enige dat de wet kan doen” (Isaac Watts).

De wet stelt ons niet in staat, om in overeenstemming met Gods wil te leven. Ze laat ons zien, dat we falen en Gods toorn opwekken. Ze doordringt ons van het feit, dat we een Verlosser nodig hebben en alleen door het geloof in Hem behouden kunnen worden. God heeft de wet gegeven, “opdat de overtreding zou *toenemen*” (Rom. 5:20). Om de mens te leren, dat hij zichzelf niet kan redden. Om hem te tonen, dat zijn toestand volstrekt hopeloos is, tenzij hij zijn vertrouwen stelt op Christus. Het juk van de wet kan geen enkel zondig mens dragen (Han. 15:10). De wet is bedoeld om wie buiten Christus zijn tot de Verlosser te leiden, opdat zij mogen leven.

“De wet is dus een tuchtmeester voor ons geweest tot Christus, opdat wij uit geloof gerechtvaardigd zouden worden” (Gal. 3:24).

De wet is er ook om gelovigen die zijn afgedwaald tot Christus *terug* te leiden. In ieder mens schuilt de neiging om door middel van vrome inspanningen God te willen behagen en een stukje van Zijn gunst of zegen te willen verdienen. Al kennen we God al jaren en al weten we in theorie heel goed dat we moeten vertrouwen op Zijn genade, we vergeten het telkens weer en beginnen op menselijke programma's, trainingen, opleidingen, marketingtechnieken en dergelijke te vertrouwen (kortom: op vlees). We plaatsen ons dan opnieuw onder een wet.

Als we aan God vragen: “Wat moet *ik* doen om Uw zegen te verwerven?”, luidt het antwoord: “Bewaar de geboden” (Mattheüs 19:16-17). Wanneer je dat probeert te doen zal je vroeger of later gaan beseffen dat je een Verlosser nodig hebt. Je gaat dan bidden: Heer, wees mij zondaar genadig! Dan ontvang je gratis wat je met werken onmogelijk kon bereiken. Dan ga je gerechtvaardigd naar huis.

[Gepubliceerd in april 2001]